

VIDIA–DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

OBSAH

1.	Hemokultivace	1.1	Krev - hemokultivace
		1.2	Stěr z kůže- před/po odběru hemokultivace
2.	Respirační trakt	2.1	Krk - výtěr
		2.2	Nos - výtěr
		2.3	Nosohltan - výtěr
		2.4	Laryngeální výtěr
		2.5	Obsah paranasálních dutin, tekutina po paracentéze
		2.6	Sputum
		2.7	Aspirát z dolních cest dýchacích
		2.8	BAL – bronchoalveolární laváž
		2.9	Hrudní punktát/výpotek
		2.10	Moč – antigen <i>Streptococcus pneumoniae</i> a <i>Legionella pneumophila</i> sérotyp1
3.	Gastrointestinální trakt	3.1	Rektum - výtěr
		3.2	Stolice – kultivace <i>Clostridium difficile</i>
		3.3	Stolice – průkaz antigenů: toxiny A, B a GDH-antigen <i>Clostridium difficile</i> , rotaviry, adenoviry, noroviry, <i>Helicobacter pylori</i>
4.	Urogenitální trakt	4.1	Moč
		4.2	Moč - uricult
		4.3	Uretra - výtěr
		4.4	Pochva - výtěr
		4.5	Cervix - výtěr
		4.6	Prostatický sekret
		4.7	Ejakulát
		4.8	Plodová voda
		4.9	Výtěr pochva, cervix, uretra muže – kultivace <i>Trichomonas vaginalis</i>
		4.10	IUD – intrauterinní tělísko
		4.11	Vaginální sekret – nátěr MOP (mikrobní obraz poševní)
		4.12	Uretrální sekret – nátěr MOU (mikrobní obraz uretrální)
5.	Ostatní infekce: stěry, výtěry	5.1	Oko – výtěr ze spojivkového vaku
		5.2	Oko – nitrooční tekutina
		5.3	Ucho – zevní zvukovod
		5.4	Dutina ústní - výtěr
		5.5	Kožní léze - stěr
		5.6	Rána, defekt, dekubit, píštěl
		5.7.	Různý materiál – MRSA screening
6.	Ostatní infekce: tekutý materiál, tkáň	6.1	Likvor
		6.2	Hnis, sekret, obsah patologických dutin
		6.3	Punktát kloubní, pleurální, perikardiální výpotek, ascites
		6.4	Tkáň, kostní úlomek
		6.5	Dialyzát
7.	Cizorodý materiál (katétr, drén, shunt,	7.1	Kanyla, katétr, drén
		7.2	Katétr močový

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

	implantát)	7.3	Kloubní implantát, implantát
		7.4	Oční kontaktní čočky
8.	Mykologická vyšetření	8.1	Nehty, částičky kůže, vlasy
		8.2.	Různý materiál – k mykologické kultivaci
9.	Parazitologická vyšetření	9.1	Stolice
		9.2	Otisk perianální (Grahamova metoda)
		9.3	Moč
		9.4	Larvy, články tasemnic
		9.5	Ektoparaziti
		9.6	Duodenální šťáva
10.	Stěry z prostředí	10.1	Stěr z prostředí
11.	Odběrové systémy pro bakteriologická, mykologická a parazitologická vyšetření		

1. HEMOKULTIVACE

1.1.

Primární vzorek	Krev - hemokultivace
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Odběr časovat nejlépe na počátek vzestupu teplotní křivky nejdéle krátce po něm či při třesavce
Odběr	Asepticky odebraná krev asepticky aplikovaná do dvou hemokultivačních lahvíček (prvních 5-10ml do anaerobní lahvičky, dalších 5-10ml do aerobní) u dospělých nebo do jedné pediatrické lahvičky u dítěte 1-5ml krve.
Odběrový systém	Komerčně dodávané hemokultivační lahvičky aerobní, anaerobní, pediatrická
Uchování před zpracováním	Při 37 ⁰ C max 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod, zabránit vychladnutí
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	5dní
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> • Nelepít štítek se jménem pacienta přes čárový kód na hemokultivační lahvičku. • Štítek s čárovým kódem z hemokultivační lahvičky nalepit na žádanku. • Nikdy neuchovávat lahvičky při chladničkové teplotě! • Laboratoř aktivně hlásí pozitivní kultivaci včetně morfologie bakterií ihned po odečtení preparátu, další den je k dispozici předběžná identifikace a citlivost k antimikrobním preparátům
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • Na žádanku uvést místo/způsob (např. z ČŽK, z periferie) a čas odběru, popř. teplotu pacienta při odběru. • Odběr je vhodné opakovat ke snížení pravděpodobnosti falešně

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

	<p>negativních výsledků (neplatí u kojenců a malých dětí vzhledem k vyššímu stupni bakteriémie).</p> <ul style="list-style-type: none"> • U endokarditid odebrat několik hemokultivací (3-6) během 24hod • Při podezření na katérovou sepsi odebrat hemokultivaci přes katétr a zároveň z venepunkce z jiného místa do dalších lahviček • Nález koaguláza-negativních stafylokoků (pokud nejde o opakovaný nález stejného kmene z více odběrů) svědčí pro kontaminaci • Lahvičky lze použít pro odběr dalších primárně sterilních tekutin (likvor, kloubní punktát, atd.)
--	---

1.2.

Primární vzorek	Stěr z kůže- před/po odběru hemokultivace
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Správná desinfekce místa budoucího vpichu pro odběr hemokultivace
Odběr	Stěr z kůže po desinfekci
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Vydesinfikované místo opakovaně nesterilně nepalповat!
Poznámky	Vyšetření vhodné k odlišení kontaminace z kůže

2. RESPIRAČNÍ TRAKT

2.1.

Primární vzorek	Krk - výtěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Nalačno před ústní hygienou, popř. 2-3hod po jídle.
Odběr	Stěr z povrchu tonsil, patrových oblouků, zadní stěny faryngu.
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod. při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1-2dny
Doba odezvy - pozitivní	2-4dny

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Upozornění	Požadavek na průkaz <i>Neisseria meningitidis</i> a <i>gonorrhoeae</i> a mykotických agens je nutné uvést na žádanku o vyšetření
Poznámky	Validní odběr pouze pro diagnostiku akutní tonsilofaryngitis (nikoli pro ostatní infekce horních a dolních cest dýchacích)

2.2.

Primární vzorek	Nos - výtěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Výtěr rotačním pohybem z dolního nosního průduchu a po povytažení šikmo vzhůru z přední části nosní dutiny z pravé a z levé nosní dírky
Odběrový systém	Sterilní tampon na hliníkové popř. plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod. při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1-2dny
Doba odezvy - pozitivní	2-4dny
Upozornění	Není validním odběrem pro průkaz původce sinusitis acuta.
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • Významný nález MRSA pro epidemiologické šetření. • Nález <i>S.aureus</i> včetně MRSA není indikací k celkové antibiotické léčbě.

2.3.

Primární vzorek	Nosohltan - výtěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Nalačno před ústní hygienou
Odběr	Konec drátku s tamponem v délce 2-4cm ohnout o zkumavku do úhlu 90-110°, jazyk stlačit dřevěnou špachtlí, tampon zavést bez dotyku ústních sliznic za zadní okraj měkkého patra, otočit koncem vzhůru a setřít sliznici v klenbě nosohltanu. Tampon vytáhnout bez dotyku okolních sliznic a tampon opatrně zasunout do zkumavky s transportní půdou.
Odběrový systém	Sterilní tampon na hliníkové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod. při pokojové teplotě, nedoporučuje se při průkazu <i>Bordetella sp.</i>
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1-2dny

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Požadavek na kultivaci <i>Bordetella sp.</i> - předem nutná domluva s laboratoří, požadavek vyznačit na žádanku o vyšetření
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • Detekci nukleových kyselin <i>Bordetella sp.</i> možno požadovat na žadance typu B • Materiál vhodný k průkazu nosičství <i>N. meningitidis</i>

2.4.

Primární vzorek	Laryngeální výtěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Nalačno před ústní hygienou.
Odběr	Konec drátku s tamponem v délce 2-5 cm před odběrem ohnout do úhlu 100-140°, jazyk přidržet sterilním čtverečkem mulu. Tampon zvlhčený sterilním fyziologickým roztokem zavést bez dotyku se sliznicí nad epiglotis. Vyšetřovaná osoba několikrát zakašle a kapénky sekretu dýchacích cest se zachytí na tamponu. Tampon opatrně vyjmout, drátek vyrovnat a tampon zasunout do zkumavky s transportní půdou.
Odběrový systém	Sterilní tampon na hliníkové popř. plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod. při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Při akutní epiglotitidě je výtěr kontraindikován (laryngospasmus). Indikován odběr krve na hemokultivaci.
Poznámky	Validní odběr pro průkaz <i>Bordetella sp.</i> Požadavek na kultivaci <i>Bordetella sp.</i> - předem nutná domluva s laboratoří, požadavek vyznačit na žádanku o vyšetření. Detekci nukleových kyselin <i>Bordetella sp.</i> možno požadovat na žadance typu B.

2.5.

Primární vzorek	Obsah paranasálních dutin, tekutina po paracentéze
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Výplach fyziologickým roztokem, provádí specialista
Odběrový systém	Sterilní zkumavka či ANA*, popř. při malém množství materiálu tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod. při pokojové teplotě

VIDIA–DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Anaerobní kultivace možná při zachování anaerobiózy během transportu a skladování
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> Pro průkaz původce sinusitis acuta výtěr z nosu není validním odběrem. Pro průkaz původce otitis media výtěr ze zvukovodu není validním odběrem.

*ANA – sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou

2.6.

Primární vzorek	Sputum
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Před odběrem hygiena či vypláchnutí dutiny ústní vodou. Indukované sputum – po inhalaci 25ml 3-10% NaCl.
Odběr	Po hlubokém nádechu pacient vykašle sekret z dolních cest dýchacích Min. 1ml vzorku.
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem.
Uchování před zpracováním	Nedoporučováno, popř. při 2-8 °C 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> U závažných pneumonií je indikován odběr krve na hemokultivaci. Při suspekci na původce <i>S.pneumoniae</i> nebo <i>L.pneumophila</i> je vhodné zaslat moč k vyšetření jejich antigenů. Požadavek kultivace na <i>Legionella sp.</i> nutno předem domluvit s laboratoří a vyznačit na žádance.
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> Vzorek se hodnotí mikroskopicky: převaha dlaždicových epitelii a rozmanitý mikrobiální morfortyp svědčí pro kontaminaci orofaryngeální florou, převaha epitelii cylindrických a leukocytů a jednotná morfologie mikrobů svědčí pro validní odběr a infekci dolních cest dýchacích. Validní vzorky se hodnotí kvantitativně. Součástí je i mikroskopické vyšetření na přítomnost acidorezistentních tyčků.

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

2.7.

Primární vzorek	Aspirát z dolních cest dýchacích
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Sekret odsátý z intubace či tracheostomie. Min. 1ml vzorku.
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem.
Uchování před zpracováním	Nedoporučováno, popř. při 2-8 °C 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	-
Poznámky	-

2.8.

Primární vzorek	BAL – bronchoalveolární laváž
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Sekret z bronchoskopie. Min. 1ml vzorku.
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem.
Uchování před zpracováním	Nedoporučováno, popř. při 2-8 °C 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Při suspekci na původce <i>S.pneumoniae</i> nebo <i>L.pneumophila</i> je vhodné zaslat moč k vyšetření jejich antigenů. Požadavek kultivace na <i>Legionella sp.</i> nutno předem domluvit s laboratoří a vyznačit na žádance.
Poznámky	U závažných pneumonií je indikován odběr krve na hemokultivaci.

2.9.

Primární vzorek	Hrudní punktát/výpotek
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Tekutina získaná punkcí, odsátím

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

	Min. 1ml vzorku.
Odběrový systém	Anaerobní uzavřený systém ANA*
Uchování před zpracováním	Max 24 hod. při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2-5dní
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Mikroskopické vyšetření lze provést při dodání tekutého vzorku (ve stříkačce).
Poznámky	Materiál lze odebrat do hemokultivační lahvičky

*ANA – sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou

2.10.

Primární vzorek	Moč – antigen <i>Streptococcus pneumoniae</i> a <i>Legionella pneumophila</i> sérotyp1
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie.
Odběr	Moč min 2ml
Odběrový systém	Sterilní uzavřená zkumavka
Uchování před zpracováním	Při 2-8°C 24hod
Podmínky transportu	Při 2-8°C
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1hod od dodání do laboratoře
Doba odezvy - pozitivní	1hod od dodání do laboratoře
Upozornění	Pozitivní výsledek laboratoř aktivně hlásí odesílateli!
Poznámky	Imunochromatické stanovení antigenu původců pneumonií v moči.

3. GASTROINTESTINÁLNÍ TRAKT

3.1.

Primární vzorek	Rektum - výtěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Výtěr z rekta cca 3 cm hluboko setřít valivým pohybem u pacienta v předklonu, vkleče či na boku
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)

VIDIA–DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2a více dní dle nálezu
Upozornění	Vyšetřením prokazujeme primární střevní patogeny včetně <i>Yersinia sp.</i> a <i>Campylobacter sp.</i>
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • V případě cíleného požadavku průkazu pouze určitého patogena nutno vyznačit na žádance • Při průjmovém onemocnění po návratu z ciziny uvést datum místo pobytu, vhodné také parazitologické vyšetření

3.2.

Primární vzorek	Stolice – kultivace <i>Clostridium difficile</i>
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Stolice velikosti lískového oříšku nebo cca 2-3ml tekuté stolice.
Odběrový systém	Uzavíratelný sterilní kontejner
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	4dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> • Požadavek kultivace <i>C.difficile</i> nutné označit na žádance (vhodné při pozitivním průkazu toxinu). • Ke kulturačnímu průkazu lze použít stolicí zaslanou k průkazu antigenů <i>C.difficile</i> (nikoli výtěr z rekta v transportní půdě)
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • Kultivace <i>C.difficile</i> je vhodná při pozitivitě toxinu (GDH antigenu), stanovujeme citlivost k metronidazolu a vankomycinu

3.3.

Primární vzorek	Stolice – průkaz antigenů: toxiny A, B a GDH-antigen <i>Clostridium difficile</i>, rotaviry, adenoviry, noroviry, <i>Helicobacter pylori</i>
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Stolice velikosti lískového oříšku nebo cca 2-3ml tekuté stolice.
Odběrový systém	Uzavíratelný sterilní kontejner
Uchování před zpracováním	Při 2-8 °C max.48hod, dlouhodobě při -20- -80°C

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	V den dodání
Doba odezvy - pozitivní	V den dodání
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> • Pozitivní výsledky těchto testů aktivně telefonicky hlásíme odesílateli! • Požadavek kultivace <i>C.difficile</i> nutné označit na žádance (vhodné při pozitivním průkazu toxinu). • K průkazu antigenů nelze použít výtěr z rekta v transportní půdě.
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • Kultivace <i>C.difficile</i> je vhodná při pozitivitě toxinu (GDH antigenu), stanovujeme citlivost k metronidazolu a vankomycinu. • Vyšetření antigenů <i>C.difficile</i> není indikováno jako kontrola efektu terapie.

4. UROGENITÁLNÍ TRAKT

4.1.

Primární vzorek	Moč
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Optimálně první ranní moč. Před odběrem moči je nutné důkladné omytí zevního ústí uretry (mýdlovou vodou), široký postoj u žen a stažení předkožky u mužů při močení - ke snížení kontaminace mikroflórou zevního genitálu.
Odběr	Střední proud moči (první porci mimo odběrovou nádobku), moč cévkovaná, moč z permanentního močového katétru, moč odebraná suprapubickou punkcí. Min 1ml moči.
Odběrový systém	Sterilní uzavřená zkumavka nebo sterilní kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem.
Uchování před zpracováním	Při 2-8 °C 24hod - pokud nelze zpracovat do 2hod po odběru
Podmínky transportu	Do 2hod od odběru při pokojové teplotě, jinak při 2-8 °C
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1 den
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Při nedodržení teploty skladování vzorku a doby transportu dochází ke zkreslení bakteriurie a tím ke změně v interpretaci nálezu
Poznámky	Hodnocení nálezu semikvantitativně: do 10 ⁴ – susp. kontaminace, 10 ⁴ -10 ⁵ susp. infekce nebo masivní kontaminace/kolonizace katétru při nálezu 3 a více mikrobů, nad 10 ⁵ – infekce močových cest (při nálezu více mikrobů susp.kontaminace)

4.2.

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Primární vzorek	Moč - uricult
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Optimálně první ranní moč. Před odběrem moči je nutné důkladné omytí zevního ústí uretry (mýdlovou vodou), široký postoj u žen a stažení předkožky u mužů při močení - ke snížení kontaminace mikroflórou zevního genitálu.
Odběr	Ponořit destičku s půdami přímo do sterilní nádoby s odebranou močí, vlhkou destičku zašroubovat do odběrovky. Nebo vyšroubovat víčko s destičkou, moč odebranou do sterilní odběrovky nalít do nádoby uricultu a ponořit celou destičku s kultivačními půdami několik sekund, pak destičku vytáhnout a moč z nádoby vylít (Kultivační půdy je též možné polít odebranou močí či podržet ve středním proudu během odběru, nutno dbát na polití celých půd z obou stran destičky.) Malý přebytek moči odsát do buničité vaty. Uricult zašroubovat.
Odběrový systém	Sterilní uzavřená komerční souprava - kontejner se šroubovacím uzávěrem a s kultivačními půdami na připojené destičce
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě 24-48hod, v termostatu při 37 ⁰ C 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1 den
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Doporučujeme spolu s uricultem zaslat i standardně odebraný vzorek moče ve sterilní zkumavce před transportem a během transportu uchovaný při chladničkové teplotě 2-8 ⁰ C (pokud nelze zpracovat do 2hod po odběru). Použití soupravy je výhodné zejména k potvrzení negativity vzorku v podmínkách ordinace ošetřujícího lékaře. Při pozitivitě může být obtížné hodnocení možné kontaminace a růstu více druhů mikrobu vzhledem k malé velikosti plochy půd a nemusí vést k urychlení vyšetření.
Poznámky	Hodnocení nálezu semikvantitativně: do 10 ⁴ – susp. kontaminace, 10 ⁴ -10 ⁵ susp. infekce nebo masivní kontaminace/kolonizace katétru při nálezu 3 a více mikrobu, nad 10 ⁵ – infekce močových cest (při nálezu více mikrobu susp.kontaminace).

4.3.

Primární vzorek	Uretra - výtěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Odběr načasovat s odstupem několika hodin po vymočení.
Odběr	Hluboký výtěr z uretry (u mužů 2-3cm) po omytí zevního ústí
Odběrový systém	Sterilní tampon na hliníkové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod, v případě susp. <i>N.gonorrhoeae</i>

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

	skladování nevhodné
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> • Při podezření na infekci <i>N.gonorrhoeae</i> je vhodné výtěr v odběrové místnosti laboratoře naočkovat přímo na kultivační půdu, transport vzorku je nevhodný. • Vyšetření nezahrnuje průkaz <i>Mycoplasma sp.</i>, <i>Ureaplasma sp.</i>, <i>Chlamydia sp.</i>
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • Vyšetření zahrnuje automaticky i kultivační průkaz <i>N. gonorrhoeae</i>. • Doporučujeme zároveň zaslat nátěr z uretry na alespoň 1 podložním skle (možný průkaz i <i>Trichomonas vaginalis</i>).

4.4.

Primární vzorek	Pochva - výtěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Výtěr ze zadní klenby poševní za použití zrcadla, tampon nechat sekretem nasáknout.
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod, v případě susp. <i>N.gonorrhoeae</i> skladování nevhodné
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> • Při požadavku na pouze screening <i>Streptococcus agalactiae</i> (nutné označit na žádance) přítomnost ostatních mikrobů popř. jen konstatujeme, citlivost na ATB nestanovujeme. • Požadavek na cílenou kultivaci <i>N.gonorrhoeae</i> je nutné uvést na žádance • Vyšetření nezahrnuje průkaz <i>Mycoplasma sp.</i>, <i>Ureaplasma sp.</i>, <i>Chlamydia sp.</i>
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • Vyšetření zahrnuje i kultivační průkaz <i>Gardnerella vaginalis</i>. • Anaerobní kultivaci automaticky nezakládáme, jen na vyžádání (běžné osídlení anaerobními bakteriemi).

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

4.5.

Primární vzorek	Cervix - výtěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Výtěr z cervikálního kanálu za použití zrcadla.
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod, v případě susp. <i>N.gonorrhoeae</i> skladování nevhodné
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> • Při požadavku na screening <i>Streptococcus agalactiae</i> (nutné označit na žádance) přítomnost ostatních mikrobů jen konstatujeme, citlivost na ATB neurčujeme. • Požadavek na cílenou kultivaci <i>N.gonorrhoeae</i> je nutné uvést na žádance • Vyšetření nezahrnuje průkaz <i>Mycoplasma sp.</i>, <i>Ureaplasma sp.</i>, <i>Chlamydia sp.</i>
Poznámky	Vyšetření zahrnuje i kultivační průkaz <i>Gardnerella vaginalis</i> .

4.6.

Primární vzorek	Prostatický sekret
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Výtěr z uretry po masáži prostaty per rectum
Odběrový systém	Sterilní tampon na hliníkové či plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> • Požadavek na cílenou kultivaci <i>N.gonorrhoeae</i> je nutné uvést na žádance • Vyšetření nezahrnuje průkaz <i>Mycoplasma sp.</i>, <i>Ureaplasma sp.</i>, <i>Chlamydia sp.</i>

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Poznámky	
----------	--

4.7.

Primární vzorek	Ejakulát
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Ejakulát po masturbaci
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem.
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> Požadavek na cílenou kultivaci <i>N.gonorrhoeae</i> je nutné uvést na žádance Vyšetření nezahrnuje průkaz <i>Mycoplasma sp.</i>, <i>Ureaplasma sp.</i>, <i>Chlamydia sp.</i>
Poznámky	

4.8.

Primární vzorek	Plodová voda
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Tekutý obsah získaný punkcí, min 1ml (do anaerobní lahvičky 5ml) na specializovaném pracovišti.
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem, popř. odběr do hemokultivační lahvičky (pediatrické či anaerobní)
Uchování před zpracováním	Skladování se nedoporučuje, popř. při 2-8 °C 24hod, hemokultivační lahvička při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Do 2hod pokojové teplotě, hemokultivační lahvička při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2a více dní dle nálezu
Upozornění	
Poznámky	

VIDIA–DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

4.9.

Primární vzorek	Výtěr pochva, cervix, uretra muže – kultivace <i>Trichomonas vaginalis</i>
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie
Odběr	Výtěr sterilním tamponem z pochvy či cervixu za použití zrcadla, tampon nechat sekretem nasáknout. Výtěr z uretry sterilní kličkou – vytřepat v tekuté kultivační půdě
Odběrový systém	Tekutá kultivační půda CAT SWAB
Uchování před zpracováním	Při 37°C max 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě co nejrychleji, zabránit vychladnutí
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	2-4 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	
Poznámky	

4.10.

Primární vzorek	IUD – intrauterinní tělísko
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie
Odběr	Tělísko vyjímá z genitálního traktu specialista
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem.
Uchování před zpracováním	Není doporučeno, popř. při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2-4dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Při podezření na aktinomykózu je nutné dodat tělísko za anaerobních podmínek (např. v bujónu pro anaerobní kultivaci – dodá laboratoř na vyžádání)
Poznámky	

4.11.

Primární vzorek	Vaginální sekret – nátěr MOP (mikrobní obraz poševní)
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Výtěr ze střední klenby poševní sterilním vatovým tamponem, tampon

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

	nechat sekretem nasáknout. Natřít na dvě (nebo jedno) podložní skla, nechat na vzduchu zaschnout, zabalit do buničiny nebo do přepravního boxu na skla.
Odběrový systém	Podložní skla pro mikroskopii
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	1-3 dny
Doba odezvy - pozitivní	1-3 dny
Upozornění	Při dodání pouze jednoho skla barvíme dle požadavků odesílatele pouze dle Grama nebo dle Giemsy (jen v tomto případě možný průkaz <i>Trichomonas vaginalis</i>)
Poznámky	Při dodání dvou skel barvíme dle Grama a dle Giemsy

4.12.

Primární vzorek	Uretrální sekret – nátěr MOU (mikrobní obraz uretrální)
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Výtěr z uretry z hloubky cca 2cm sterilním vatovým tamponem nebo kličkou, natřít na jedno nebo dvě podložní skla, nechat na vzduchu zaschnout, zabalit do buničiny nebo do přepravního boxu na skla.
Odběrový systém	Podložní skla pro mikroskopii
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	1-3 dny
Doba odezvy - pozitivní	1-3 dny
Upozornění	Při dodání pouze jednoho skla barvíme pouze dle Giemsy (možný průkaz <i>Trichomonas vaginalis</i>)
Poznámky	Při dodání dvou skel barvíme dle Grama a dle Giemsy

5. OSTATNÍ INFEKCE – STĚRY, VÝTĚRY

5.1.

Primární vzorek	Oko – výtěr ze spojivkového vaku
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr ze spojivkového vaku jemným rotačním pohybem tamponu po

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

	opatrném odchlípení víčka od oční bulvy.
Odběrový systém	Sterilní tampon na drátku zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	-
Poznámky	-

5.2.

Primární vzorek	Oko – nitrooční tekutina
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr či odsátá tekutina
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince nebo drátku zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart) nebo anaerobní uzavřený systém ANA*
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	-
Poznámky	-

*ANA – sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou

5.3.

Primární vzorek	Ucho – zevní zvukovod
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr rotačním pohybem tamponu (popř. zvlhčeného sterilním fyziologickým roztokem)
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince nebo drátku zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Pro průkaz původce otitis media výtěr ze zvukovodu není validním materiálem.
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • Při základním mikrobiologickém vyšetření vykultivujeme i kvasinky a plísně, jejich identifikace a stanovení citlivosti je součástí vyšetření. • Požadavek na průkaz mykotických agens k prodloužené kultivaci je nutné uvést na žádanku o vyšetření.

5.4.

Primární vzorek	Dutina ústní - výtěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Nalačno před ústní hygienou, popř. 2-3hod po jídle.
Odběr	Stěr z jazyka, bukalní sliznice, dásně, spodiny defektu
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod. při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1-2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> • Při základním mikrobiologickém vyšetření vykultivujeme i kvasinky a plísně, jejich identifikace a stanovení citlivosti je součástí vyšetření. • Požadavek na průkaz mykotických agens k prodloužené kultivaci je nutné uvést na žádanku o vyšetření.
Poznámky	Popsat místo odběru, důvod vyšetření na žádance

5.5.

Primární vzorek	Kožní léze - stěr
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Stěr z léze
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě

VIDIA–DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> • Při základním mikrobiologickém vyšetření vykultivujeme i kvasinky a plísně, jejich identifikace a stanovení citlivosti je součástí vyšetření. • Požadavek na průkaz mykotických agens k prodloužené kultivaci je nutné uvést na žádanku o vyšetření. • Požadavek na průkaz a kultivaci dermatofyt - jiný typ odběru.
Poznámky	Na žádanku uvést typ a lokalizaci ložiska.

5.6.

Primární vzorek	Rána, defekt, dekubit, píštěl
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr z hloubky rány či z defektu po odstranění nekrotických hmot
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod. při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Výtěr validní z hloubky defektu. Nález korynebakterií a stafylokoků koaguláza-negativních svědčí pro povrchovou kožní kontaminaci.
Poznámky	Na žádanku uvést typ rány a její lokalizaci, popř. další okolnosti např. kousnutí zvířetem, susp. plynatá sněť, aktinomykóza, atd.

5.7.

Primární vzorek	Různý materiál – MRSA screening
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Dle typu materiálu
Odběrový systém	Dle typu materiálu
Uchování před zpracováním	Max 24 hod. při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	4 dny

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Doba odezvy - pozitivní	4-6 dní
Upozornění	Při označení pouze“ MRSA – screeningu“ neurčujeme ostatní mikrobiální agens, stanovujeme citlivost jen u <i>S.aureus</i>
Poznámky	Na žádanku uvést typ materiálu

6. OSTATNÍ INFEKCE – TEKUTÝ MATERIÁL, TKÁŇ

6.1.

Primární vzorek	Likvor
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Odebraný lumbální punkcí punkcí, ze shuntu, cca 2-3ml
Odběrový systém	Sterilní uzavřená zkumavka nebo hemokultivační lahvička pediatrická – 2ml vzorku
Uchování před zpracováním	Nevhodné, hemokultivační lahvička max 24hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Do 2hod při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	3 dny, v hemokultivační lahvičce 5dní
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu a typu odběru
Upozornění	
Poznámky	

6.2.

Primární vzorek	Hnis, sekret, obsah patologických dutin
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Tekutý obsah získaný punkcí (min 1ml), popř. výtěr
Odběrový systém	Anaerobní uzavřený systém ANA*, popř. sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Materiál ve stříkačce při 2-8 °C max 24hod , tampon v transportním mediu max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Pokud je dostatek tekutého materiálu, výtěr nevhodný, nelze zhodnotit přímé mikroskopické vyšetření, menší výtěžnost kultivace.

VIDIA–DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Poznámky	Na žádanku uvést typ rány a její lokalizaci, popř. další okolnosti např. kousnutí zvířetem, susp. plynatá sněť nebo aktinomykóza.
-----------------	---

*ANA – sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou

6.3.

Primární vzorek	Punktát kloubní, pleurální, perikardiální výpotek, ascites
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Tekutý obsah získaný punkcí, min 1ml (při využití anaerobní lahvičky 5-10ml)
Odběrový systém	Anaerobní uzavřený systém ANA*, popř. odběr do hemokultivační lahvičky (pediatrické či anaerobní)
Uchování před zpracováním	Materiál ve stříkačce při 2-8 °C max 24hod, hemokultivační lahvička max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Přímé mikroskopické vyšetření lze při použití ANA*
Poznámky	Na žádanku uvést původ a typ vzorku.

*ANA – sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou

6.4.

Primární vzorek	Tkáň, kostní úlomek
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Tkáň – zabránit vyschnutí, zvlhčit malým množstvím sterilního fyziologického roztoku
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem nebo sterilní uzavřená zkumavka
Uchování před zpracováním	Nedoporučováno, popř. při 2-8 °C max 24hod
Podmínky transportu	Do 2hod při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Nevhodný odběr do zkumavky s transportním médiem (např. Amies), možnost kontaminace při obtížném vyndávání z odběrovky!
Poznámky	Na žádanku uvést původ tkáně.

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

6.5.

Primární vzorek	Dialyzát
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Dialýza
Odběr	Obsah dialyzačního vaku
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem, popř. odběr do hemokultivační lahvičky (pediatrické či anaerobní)
Uchování před zpracováním	Při 2-8 °C max 24hod , hemokultivační lahvička při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	3 dny, v hemokultivační lahvičce 5dní
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu a typu odběru
Upozornění	
Poznámky	

7. CIZORODÝ MATERIÁL (KATÉTRY, DRÉNY, IMPLANTÁTY)

7.1.

Primární vzorek	Kanyla, katétr, drén
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Sterilně vyjmutý a odstřižený konec dlouhý cca 5cm nasucho v kontejneru.
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem nebo sterilní uzavíratelná zkumavka
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2a více dní dle nálezu
Upozornění	Kanyly delší jak 7-8cm nelze vyšetřit kvantitativně.
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> • Kanyly jsou zpracovávány kvantitativně metodou dle Maki. • Shodný nález v kanyle a hemokultivaci z této kanyly odebrané, svědčí pro kanylovou sepsi.

7.2.

Primární vzorek	Katétr močový
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Odběr	Konec dlouhý cca 5cm nasucho v kontejneru.
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem uzávěrem nebo sterilní uzavíratelná zkumavka
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2a více dní dle nálezu
Upozornění	Katétrý delší jak 7-8cm nelze vyšetřit kvantitativně, kultivujeme až pomnožení v bujónu po 24hod.
Poznámky	Pozitivní kultivace vypovídá o kolonizaci katétru, nikoli o infekci močových cest. Potvrzením je shodný nález v moči katétrem odebrané a v kultivaci samotného katétru.

7.3.

Primární vzorek	Kloubní implantát, implantát
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Předoperační příprava pacienta
Odběr	Operativně odstraněný implantát
Odběrový systém	Implantát zabalený do sterilních operačních rukavic vložený do anaerostatu v anaerobní atmosféře
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2a více dní dle nálezu
Upozornění	-
Poznámky	Vyšetřuje spolupracující laboratoř metodou sonifikace.

7.4.

Primární vzorek	Oční kontaktní čočky
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Kontaktní čočka
Odběrový systém	Sterilní uzavřená zkumavka, používaný kontejner na čočky
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě

VIDIA–DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2a více dní dle nálezu
Upozornění	Vyšetření přítomnosti <i>Acantamoeba sp.</i> nutno uvést na žádance
Poznámky	Vyšetření přítomnosti <i>Acantamoeba sp.</i> provádí NRL pro oportunní parazitární infekce

8. MYKOLOGICKÁ VYŠETŘENÍ

8.1.

Primární vzorek	Nehty, částečky kůže, vlasy
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Před odběrem neaplikovat lokální antimikrobiální přípravky – kůže 7 dní, vlasy 14 dní, nehty 6týdnů. Nehty rostoucí 14 dní nenalakované. Místo před odběrem očistit 70%alkoholem (vyjma vzorků k průkazu pityriasis versicolor).
Odběr	<ul style="list-style-type: none"> • Nehet – odpilovat svrchní vrstvu, odebrat vrstvu podnehtové keratózy do sterilní nádoby. • Kožní ložisko – seškrab kožních šupin (cca 20šupinek) z okrajů ložiska. • Vlasy – seškrab z okrajů ložiska a vytržení několika vlasů dlouhých cca 1cm i s kořenovými cibulkami.
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner (Petriho miska) nasucho
Uchování před zpracováním	24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	Mikroskopie do 2 pracovních dnů, kultivace 30 dní
Doba odezvy - pozitivní	Mikroskopie do 2 pracovních dnů, kultivace dle nálezu (max. 3-6 týdnů)
Upozornění	Nehty nelakovat alespoň 3 týdny, před odběrem nestříhat.
Poznámky	Na žádanku uvést popis místa odběru, informace o kontaktu se zvířaty, kontakt se zeminou

8.2.

Primární vzorek	Různý materiál – k mykologické kultivaci
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Dle typu vzorku
Odběrový systém	Dle typu vzorku
Uchování před zpracováním	24 hod při pokojové teplotě

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	4 a více dní
Doba odezvy - pozitivní	4 a více dní
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> Požadavek na průkaz mykotických agens k prodloužené kultivaci je nutné označit na žádanku o vyšetření v sekci „Mykologické vyšetření vzorku“ Při označení pouze mykologické kultivace, nezakládáme kultivaci bakteriologickou.
Poznámky	Při základním mikrobiologickém vyšetření biologických materiálů vykultivujeme i běžné kvasinky a plísňe, jejich identifikace a stanovení citlivosti je součástí vyšetření.

9. PARAZITOLOGICKÁ VYŠETŘENÍ

9.1.

Primární vzorek	Stolice
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Stolice cca velikosti vlašského ořechu nebo 2-3ml tekutého vzorku, 3odběry s odstupem 48hod
Odběrový systém	Faeces kontejner (s lopatkou) se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	Při teplotě 2-8⁰C
Podmínky transportu	Při teplotě 2-8⁰C
Dostupnost	V pracovní dny
Doba odezvy - negativní	1 den (od dodání do cílové laboratoře)
Doba odezvy - pozitivní	1-2pracovní dny
Upozornění	<ul style="list-style-type: none"> Nutný odběr 3 vzorků s odstupem 48-72hod, vzorky označit datem odběru! Při akutních obtížích je nutné dodat čerstvě odebraný vzorek, rychlý transport a nechladit. Podezření na infekci kokcidiemi nebo <i>Cryptosporidium sp.</i> nutno uvést na žádanku.
Poznámky	<ul style="list-style-type: none"> Na žádanku uvést cestovatelskou anamnézu (místo a délku pobytu v zahraničí) nebo že pacient necestoval, stručnou epikrízu. Vyšetřuje spolupracující laboratoř

VIDIA–DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

9.2.

Primární vzorek	Otisk perianální (Grahamova metoda)
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr ráno na lůžku, bez předchozí hygieny po dobu 8-12hod
Odběr	Průhlednou lepicí pásku otisknout na perianální řasy, sevřít hýždě, nalepit na podložní sklo.
Odběrový systém	Podložní sklo s průhlednou lepicí páskou
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní dny
Doba odezvy - negativní	V den dodání (v pracovní den)
Doba odezvy - pozitivní	V den dodání (v pracovní den)
Upozornění	Odebrat 3x s odstupem 48hod
Poznámky	Vzorek stolice není vhodným materiálem pro průkaz <i>Enterobius vermicularis</i>

9.3.

Primární vzorek	Moč
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Průkaz <i>Trichomonas vaginalis</i> – první porce moči Průkaz <i>Schistosoma haematobium</i> – poslední porce moči při „domočování“
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	Při 2-8 °C 24hod
Podmínky transportu	Do 2hod při 2-8 °C
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	V den dodání (v pracovní den)
Doba odezvy - pozitivní	0-2dny
Upozornění	Průkaz <i>Schistosoma haematobium</i> – vzorek uchovávat v temnu. Co nejrychleji dodat do laboratoře.
Poznámky	Na žádanku uvést druh hledaného parazita, stručnou epikrízu, cestovatelskou anamnézu (datum a místo pobytu v zahraničí)

9.4.

Primární vzorek	Larvy, články tasemnic
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Odběr	Objekt zvlhčit trochou fyziologického roztoku nebo vodou
Odběrový systém	Zkumavka uzavíratelná i nesterilní, menší kontejner
Uchování před zpracováním	Při 2-8 °C 24hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	V den dodání (v pracovní den)
Doba odezvy - pozitivní	0-4dny
Upozornění	Objekt nesmí vyschnout
Poznámky	Na žádanku uvést místo nálezu, cestovatelskou anamnézu

9.5.

Primární vzorek	Ektoparaziti
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Objekt nasucho vložený do odběrovky, živý či mrtvý
Odběrový systém	Zkumavka uzavíratelná i nesterilní, menší kontejner
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	V den dodání (v pracovní den)
Doba odezvy - pozitivní	0-4dny
Upozornění	
Poznámky	Na žádanku uvést místo nálezu

9.6.

Primární vzorek	Duodenální šťáva
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Na specializovaném pracovišti, cca 3ml
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	Při 2-8 °C 24hod
Podmínky transportu	Do 2hod při 2-8 °C
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	V den dodání (v pracovní den)
Doba odezvy - pozitivní	0-2dny

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Upozornění	Co nejrychleji dodat do laboratoře.
Poznámky	Na žádanku uvést stručnou epikrízu, cestovatelskou anamnézu

10. STĚRY Z PROSTŘEDÍ

10.1.

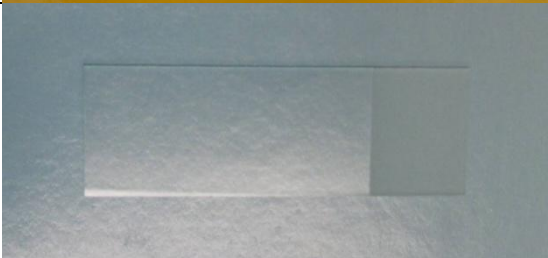
Primární vzorek	Stěr z prostředí
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Stěr z prostředí, z povrchů, z předmětů o ploše cca 10x10cm
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	-
Poznámky	Na žádanku uvést popis místa odběru a popř. konkrétní důvod vyšetření (např. vyhledávání určitého mikroba, typ rezistence)

Legenda

Uchování a transport materiálu	
Pokojová teplota	15-25 ⁰ C
Chladničková teplota	2-8 ⁰ C

VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

11. ODBĚROVÉ SYSTÉMY PRO BAKTERIOLOGICKÁ, MYKOLOGICKÁ A PARAZITOLOGICKÁ VYŠETŘENÍ

Odběrový systém	Obrázek	Příklad biologického materiálu
Sterilní tampon na plastové tyčince s transportním médiem (Amies)		Výtěry z krku, ran, stěry z lézí, stěry menších množství tekutých vzorků
Sterilní tampon na drátku s transportním médiem (Amies)		Výtěr z nosu, nosohltanu, laryngu, oka – spojivkového vaku
Sterilní tampon suchý		Pro výtěr k nátěru na podložní sklo
Sterilní zkumavka		Moč, tekuté vzorky (likvor, punktáty) katétry
Sterilní kontejner 30ml se šroubovacím uzávěrem		Sputum, tekuté vzorky, katétry, tkáň, kost, stolice k průkazu antigenů
Faeces kontejner s lopatkou		Stolice na parazitologická vyšetření, k průkazu antigenů
Podložní sklo		Nátěr z pochvy, cervixu, výtěr z uretry (MOP, MOU)

VIDIA–DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Gen. Janouška 902, 198 00 Praha 9	Vydání 1/2015 Platné od 2. 3. 2015
Název: SEZNAM ODBĚRŮ - BAKTERIOLOGIE	Příloha č. 4 Laboratorní příručky
	Zpracoval: MUDr. Němečková Schválil: MUDr. Hrubá

Podložní sklo s lepící páskou (Grahamova metoda)		Průkaz <i>Enterobius vermicularis</i>
CAT SWAB (sterilní tampon s tekutou půdou)		Kultivace <i>Trichomonas vaginalis</i> , <i>Candida sp.</i>
Hemokultivační lahvičky BACTEC (aerobní, anaerobní, pediatrická)		Krev, likvor, punktát kloubní, punktát hrudní, ascites, dialyzát
Uricult		Moč